

KREŠTĀN

POLITICKE A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka — „ 60 „

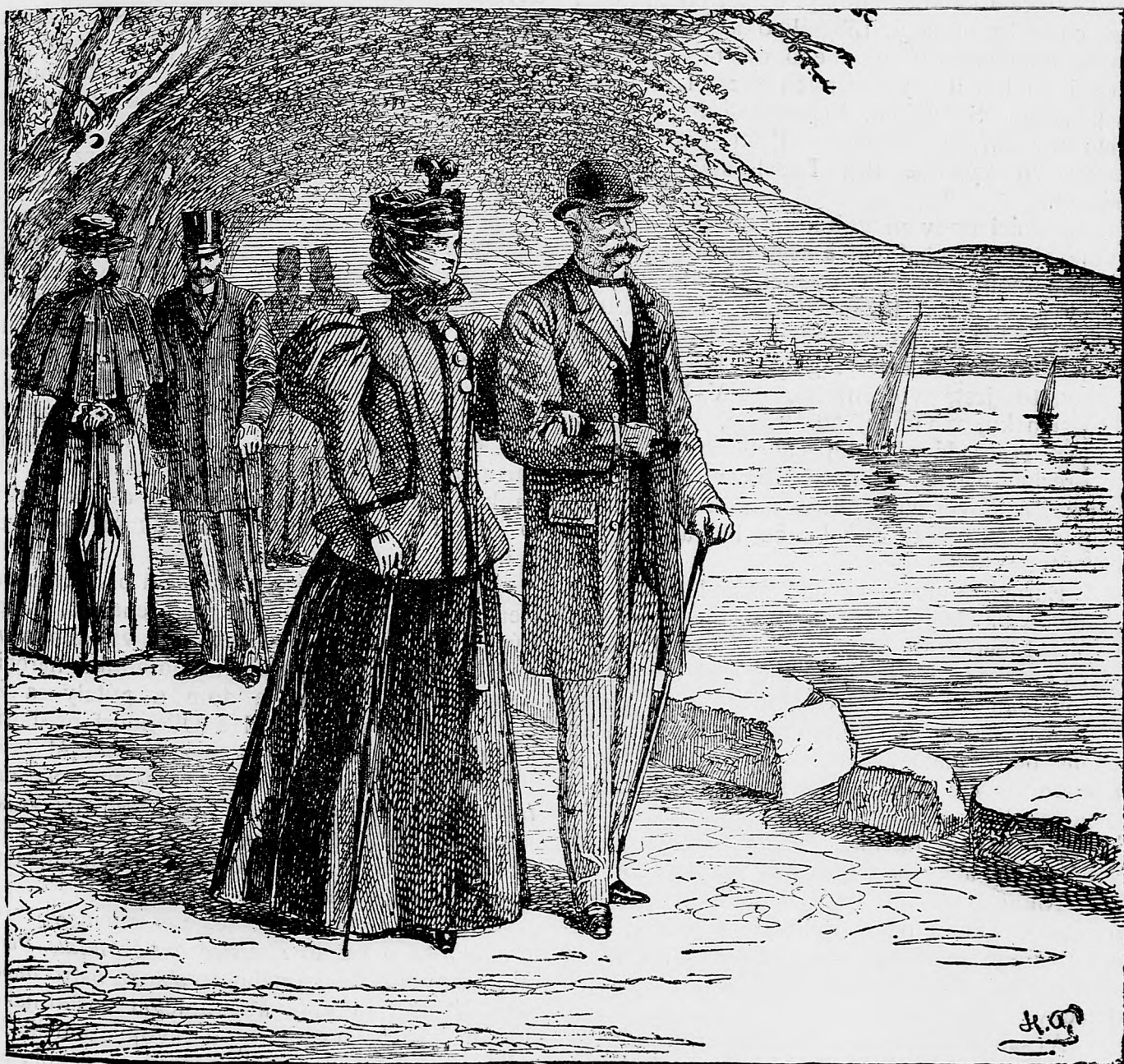
Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelii:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku
 je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.



Prechádzka jejich Veličenstva kráľa a kráľovnej v Cap-St.-Martine.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Padnul do millennárnej omáčky.

Maňanského roku slávil Uhorsko tisícročnú pamiatku príchodu Maďarov do našej vlasti. Táto slavnosť millennárna (tisícročná) ukázať mala celému svetu „blaženosť a rozkvet“ Uhorska. V Pešťbudíne zariadená bola millennárna výstava, na ktorú i Slovákov verbovali, aby sa vraj pokochali v krásnom hlavnom meste Pešťbudíne.

Známo nám je, že na výstavu doprataných Slovákov ochotní páni ablegáti zaviedli i do Balaton-čárdy, uhostili ich tam guľášom a občerstvili ich pivom. Slováci obdivovali veľké ulice a skvostné domy, behali po výstave, až ich nohy bolely. Liberáli ukazovali Slovákom znamenitosti hlavného mesta a vysvetlovali im krásu vystavených vecí. Len jedno nepovedali Slovákom. Nepovedali im, že najviac skvostných palácov v Pešti patrí židom a že vo výstave tiež Izrael stál v prvých radoch.

Slováci unovaní vrátili sa domov, roľičky svoje obrábať, hladovať a svedomito daň platiť. V možnom živorení svojom rýchlo zabudli na výstavu i na Balaton-čárdy. Tu v čárde zostaly prázdne súdky od piva, a tanierkoch zostalo trochu omáčky z guľášu. Potom prišli voľby, to jest, volebné vojny. V Nitriansku, Trenčiansku, v Orave, no všade, kde ľudová strana „zapredávať“ vraj chcela vlasť, zjavily sa vrecká peňazí, hory bodákov, regimenty vojska, a slovenskí voličia ani nenazdali sa, ako, čo, len zrazu počuli, že liberáli „skvele víťazstvo“ vydobili.

Europa smiala sa nad našimi voľbami a pomenovala ich „europejským škandalom.“ Liberáli ani nezreli sa na starú Europu; „krásnu dôveru“ ľudu pichli si do vrecka a ponáhľali sa predstaviť čo „dôverou vyvolení“ zastupitelia ľudu; odtedy spokojným duchom berú plat vyslaneckej a mimo toho v peknom počte ťahajú i pensiu za prekonané „vlastenecké“ služby svoje.

Vo Varíne, na Čaci, v Nitre zostalo trochu volebnej omáčky, ale liberálny jazyk i to vylíže. Nikde na svete nevylizuje sa tak dobre, na čisto, ako u nás. Vylizujú sa hrnce, hrnčeky, misy, mištičky, nuž, ľahko vylíže sa so skvelej zástavy liberalismu i trochu volebnej omáčky.

Avšak jesto predsa i millennárna omáčka, prismudnutá, zkyslená, nepríjemno páchnucá, ktorú ani liberálny jazyk lízať nechce, nemôže. Tejto millennárnej omáčky nakuchtil si Karol Morzsányi, vyslanec zo siedmeho okresu pešťbudínskeho a bývalý vynikajúci úd liberálnej

strany. Len nedávno pyšno si zasedal v prvých radoch liberálnych vlastencov, a teraz stojí opustený, smutný.

Karol Morzsányi jednohlasne, s oduševnením vyvolený bol v Pešťbudíne za liberálneho vyslanca, a teraz ani počuť nechce o ňom liberálny tábor. Karol Morzsányi nakyklal si millennárnej omáčky plný kotol, teraz padnul do nej, celý sa ubabral, zašmúľal, liberáli sa ho naľakali, ušli od neho, nechcú ho lízať. Omáčka pohltla chlapa a nie chlap omáčku.

Ináč to ani nemohlo byť. Lebo kde židia chystajú omáčku, tam i železný žalúdok vypovedať musí službu, tam človek dostane závrat a copne do omáčky. Karol Morzsányi varil omáčku so židmi, niet divu, že omáčka zhustla na kašu, ablegát padnul do nej a nik ho nemôže z nej vytriahnuť.

Millennárna omáčka ablegáta Morzsányiho začala sa kuchtiť vtedy, keď ministerium obchodu do árendy dávalo vstupné listky na výstavu. Nápadné bolo, že tie vstupné listky pod rukou, nie verejným súbehom, prevzali do árendy traja židia: Spitzer, Berl a Ollendorf. Prvý bol z Pešti, druhý z Viedne, tretí z Berlína. Títo traja bankári za jeden million a štyristotisíc zl. prenajali vstupné listky na výstavu. Avšak gšeft nevydaril sa im. Bankári teraz po výstave dali sa do vlasov, lebo v peniazoch neznajú žartu. Spitzer žiadal stotisíc zl., ktoré mu dľa bankárskeho kontraktu patria; avšak Berl a Ollendorf nechceli platiť, následkom čoho vec bankárov prišla pred súd.

Pred súdom navarili si páni bankári kaše. Berl a Ollendorf tvrdili, že pri prenajme, vstupných lístkov mnoho tisícov vraj vydalo sa *na podplácanie*. Chýr tento mnoho hluku narobil. Noviny začaly písať o tom a pýtaly sa, že kto bol podplatený. Berl a Ollendorf predložili súdu list liberálneho vyslanca Karola Morzsányiho. V liste tomto pýtal pán vyslanec *stotisíc zl.* čo kanciu, lebo ináč vraj ani kroka neučiní v záujme bankárov. Nastal hurt, krik. Všetko zvedavé bolo, na čo pýtal pán liberálny vyslanec a pravotár tých *stotisíc zl.*

Nielen v novinách, lež i v snemovni vyprávalo sa o tomto *stotisícovom škandále*. Pána Morzsányiho, leberálneho vyslanca ostro napádali. Nesluší sa vraj, aby ablegát zostal nahaňáčom, ktorý vyslanectvo svoje použije ku gšeftom s bankármi. Morzsányi sa bránil, ale ešte viac zahrúžil sa do millennárnej omáčky. On sám uznal v snemovni, že *štyridsatstisíc zl.* mal vyjednané za to, keď spomenutým bankárom vyprostredkuje od vlády árendu vstup-

ných lístkov na výstavu. Na svetlo vyšlo i to, že akémusi Mandlovi *dvadsaťtisíc* zlatých zaplatilo sa, aby mlčal a aby za árendu vstúpeniek viac nesľuboval, jako spomenutí bankári.

Všetko toto opisaly noviny „Alk.“ v č. 54. a medziiným takto pisaly: „Liberálnych škandálov bolo už dosť, bude ich ešte aj viac. Sme navykli na to, že liberálni vyslanci uzavierajú gšefty s vládou . . . Veď nie zásada, ale peniaz je tou silnou sponkou, ktorá spolu udržuje vládnu stranu. Koncessie vicinálnych železníc a bankové direktorstvá štedro rozďavajú sa odmenu politických služieb . . . Odkiaľ vzali peniaze na voľby? Často spytovali sa toto od Bánffyho; ale on neodpovedal. Aj to byly podplatené peniaze. Keď vláda nemá povinnosti s toľkými peniazmi účtovať, prečo by vyslanec Morzsányi mal účtovať zo stotisíc-zlatovej kaucie? . . . Pri celej historii nápadné je len to, že na vydanie árendy nevypísali konkurs, ako je to vo zvyku, ale dali prenámu Spitzerovi a kompanistom *potajomky*.“

Spomeneme ešte i to, že bankár Berl pri uzavretí árendy výstavových vstupeniek povedal i to, že „má bôle v gombičkovej dierke“, to jest, že do gombičkovej dierky na prsia rád by bol mal dáke vyznačenie za svoje zásluhy o výstavu. No vyznačenia predsa nedostal. Vyznačenie jeho padlo do omáčky i s pánom liberálnym vyslancom Morzsányim.

Tak sa časy menia. Pred troma rokmi pán liberál Morzsányi prvý zástoj hral na peštbudínskom liberálnom shromaždení, ktoré proti veľshromaždeniu katolíkov žiadalo si uvedenie nových cirkevnopolitických zákonov. Od toho času veľké byly zásluhy pána Morzsányiho. A hľa! Teraz liberáli uchodili od neho v snemovni, ba musel vystúpiť s liberálnej strany a zaľakoval za mandát. V jeho okrese teraz nová voľba bude. Tak sa časy menia, tak tento svet beží. Tak je to, keď liberál padne do millennárnej omáčky. Stará Europa zase smeje sa nad millennárnou omáčkou.

x.

POLITICKÉ CHÝRY.

Voľby v Rakúsku. Rakúske voľby ukrutne nalakali našich liberálov. Židovské noviny zubami škripiu na Luegera, vodcu antisemitov. Kresťania rakúski zvíľazili nad liberálmi. Priata kuria (trieda všeobecná) vo Viedni samých čistých antisemitov zvolila. Pánstvo židov a liberálov prelomené je nielen v mestskej rade vo Viedni, lež i v ríšskom sneme. Voľby v Rakúsku dialy sa bez pomoci vojska a bez

regimentov. Tam to nejde tak veselo s bubnami a s trúbami, ako v Uhorsku. Hlasovanie deje sa tajne (cedulkami) a každý volič pripustený musí byť k voľbe. Tam v Rakúsku neobstál by Tarnóczy alebo Kloch. Len v Haliči tuším tak volilo sa, ako v Uhorsku. Poľskí šľachtici spojili sa so židmi proti sedliakom. Poliáci naučili sa voliť od Uhorska. Veď spieva sa, že „Venger Poliak dva bratanki“. Preto v Haliči kresťanský ľud nemohol zvýfaziť tak, ako vo Viedni a v Dolnom-Rakúsku. V Haliči židovstvo tú istú službu koná pri voľbách, čo v Uhorsku. Kde je mnoho židov, tam ľud nemôže ani dýchnuť. No vo Viedni, tam už odspevali židom. Nenahneváš viac žida rakúskeho, ako keď mu spomenieš Luegera, vodcu kresťanov-antisemitov. Hľa, ako pomohli si rakúski kresťania, tak môžeme si pomôcť i my, keď pevne a stále vytrváme v radoch ľudovej našej strany. Preto ľakajú sa i naši židia, keď im povieš: Nech žije Lueger!

Vojna na Kréte. Gréci a Turci veselo strieľajú jeden na druhého. Talianska loď prekazila Grékov v nápade na Turkov. Námorní vojáci europejských veľmocností oslobodili jeden oddiel tureckého vojska. Gréci hnevajú sa na veľmocnosti preto, že kresťanské džžavy bránia Turka proti kresťanom Grékom. Turecko a Grécko zbroja ďalej. Gréci pri meste Saloniki nad potokom Vardari železničný most dinamitom vyhodili do povetria, práve keď 3000 vojakov sedelo na vlaku a cez most išlo. Mnoho tureckých vojakov utopilo sa, keď vlak padnul do vody. Gréci ale predsa budú musieť ustúpiť, ponevác veľmocnosti nechcú už viac vyjednávať a čakať, lež rozkázaly svojim lodiam, aby blokovali (obstúpili) Krétu i niektoré prístavy Grécka a tak aby Grékov prekazily vo vystupovaní proti Turecku. Grécko bude sa musieť podrobiť vôli Europy, a Kréta dostane samosprávu pod dozorstvom veľmocností. Len toho boja sa teraz veľmocnoti, že v Macedonii povstanú zase nové zmätky.

Poliak, Venger dva bratanki. Maďarské noviny s istou tajnou radosťou sdeľujú, že pri terajších voľbách v Haliči tak veselo to išlo, ako v Uhorsku na našich Horniakoch. V Haliči pri voľbách usmrtili, vraj, 10 ľudí, 28 ranili a 479 ruských voličov zatvorili.

Zase ho chcú mať. Vyslanec okresu siedmeho (Elizabetova) peštbudínskeho, Karol Morzsányi (predtým vraj Brzlička) zaľakoval za mandát, ponevác ostro bol napadnutý i v snemovni preto, že za *štyridsať tisíc zl.* služby svoje ponuknul bankárom židom pri prenajme vstupeniek na výstavu.

Nalakaní liberáli neopovážili sa brániť svojho súdruha, ktorého židia-bankári priviedli do millennárnej kaše. Ešte i vládne noviny pohoršovaly sa nad tým, keď vyslanec za dobrý groš služby koná bankárom.

Avšak pohoršenie netrvalo dlho. Morzsányiho zase kandidovali za vyslanca liberálnej strany a tak ukázali, že liberálov ani mak to nemrzí, keď vyslanec gšefty prevádza s bankármi. Liberáli teda ratovať chcú svojho kamaráta a neprijali naučenie ani vládneho „Pešti Hirlap“, ktorý v 63. č. písal takto: „*Mnohí to činili a činia*, čo urobil Morzsányi, a on bol len neobratný alebo nešťastný . . . Od rokov, ba od desaťročí vie sa všeobecne, že vyslanecské postavenie hromade nadužívajú . . . Nadužívanie a *neopravené nadobúdanie majetku* zakázané je aj pre advokáta vyslanca . . . Nesvobodno dovoliť, aby bol advokát

agentom a plateným prostriedkom, kadejakých firiem. Vôbec nemá byť nikomu dovolené, aby svoje politické a vyslancké postavenie využíval na nadobúdanie hmotných výhod. Tá strela, ktorá zasiahla Karola Morzsányiho, môže, ba musí zasiahnuť aj iného povolania ľudí, ktorí využívajú svoje vyslanectvo za prostriedok zbohatnutia . . . Zkazené spoločenské pomery naše musia byť liečené v pravom rade na sneme . . . Povinnosťou vlády a vrchností je, aby odvrhly každý vplyv pri uzavieraní obchodov, jestli vplyv pochádza z vyslanckých kruhov . . . Treba vypovedať, že vyslanci nesmú byť prostredníkmi tam, kde sú nie vytvorené hmotné výhody“. Takto dávaly dobrú radu spomenuté vládne noviny.

Dobrá rada stojí groš, ale našim liberálom sa ona nepáči. Keby ablegátom zakázali gšesty robiť, vtedy by odrazu celý rad liberálnych vlastencov odpadol od válovov, ktoré sú i päť-desať ráz mastnejšie, než vyslancký mandát. Preto zase chcú mať v snemovni pána Morzsányiho, ktorý len to urobil, čo „mnohí činili a činia.“

Neškodí to vraj náboženstvu. Naši páni liberáli vždy opakujú, že zákon beznáboženstva neškodí vraj náboženstvu. Nedávno i minister výučby a náboženstva, Julius Wlassics, silno tvrdil v snemovni, že náboženstvo nič neutrpelo zákonom bezkonfessionálnosti (beznáboženstva). Že pán minister ďaleko je od pravdy, vysvitá to už z tohoto jedného príkladu. Noviny „Tiszántul“ písaly, že len v samej aradskej stolici je už 1200 ľudí bez náboženstva; v Naďvárade lanského roku 30 detí nebolo pokrstených. Či to osoží náboženstvu?

Pensie učiteľov. L'udový vyslanec, Michal Juriss, pýtal sa na sneme ministra výučby, že čo robí sa s tými peniazmi, ktoré platia obce a učitelia na pensie učiteľov. Krajina vedieť by mala zretedelno, jako zachádza sa s týmito peniazmi, ktoré učinia už viac millionov. Nič nevie sa vraj o týchto peniazoch, len to, že na správu (manipuláciu) tých peňazí ročite vydá sa 18.292 zl.

Zabili predsedu voľby. V Davidove (v Haliči) pri voľbe zabil zbúrení sedliaci predsedu voľby. Žandári pálili do ľudu a usmrtili dvoch sedliakov. V Haliči strašné násilensvá páchaly sa proti kresťanskému ľudu pri voľbách. Rozhorčený ľud s prosbou obrátil sa na kráľa, aby kresťanský ľud volil si mohol svobodne svojich vyslancov.

Krajinský snem.

9. marca. Pojednávanie rozpočtu ministerstva výučby. K veľmi vážnej otázke predniesol ľudový vyslanec Anton Mócsy dlhú, pozoru hodnú reč. Jednalo sa o ľudových školách a horespomenutý vyslanec, jako skúsený paedagog, učiteľ a professor mnoho porozprával a radil ministrom, čoby bolo prospešné a osožné ohľadom výchovy zaostaleho ľudu pospolitého. Čo sa týka škôl národnostných, dáva múdru radu ministrom, že štát nemá práva len požiadať od občanov, aby sa štátnu, maďarskú reč naučili, len jeho povinnosťou je i postarať sa o spôsob vynaučovania. Je to veru pravda, že u nás biju tomu nevinnému dieťaťu do hlavy tu cudziu reč bez všetkého didaktického spôsobu vyučovania, a výsledok toho je že dieťa nielen že reč si nikdy neprivlastní, lež i v ostatných predmetoch zaostane a nenaučí sa ničoho.

Od tej veľmi ponúkanej štátnej podpory sa je čo báť, lebo vieme dobre, že štát zároveň s týmto robí pressiu na konfessionálne a obecné školy. — Mezey je veľkým priateľom zoštátnenia všetkých škôl. Druhy rečník z ľudovej strany Michal Juriss v krátkosti hovorí o pensii učiteľov a žiada, aby všeobecný pensijný fond učiteľov rozmnožovaný bol štátnou podporou. Geza Polónyi rozprával podobne o plate ľudových učiteľov a žiada polepšenie ich stavu, lebo žobráckou kapsou nemožno rozlúštiť otázku výchovy ľudu. Vyučovaniu ľudu tiež by sveril docela štátu; soštátneniu tomuto protivíť sa vraj môže jedine náboženská citlivosť, v čom má kus pravdy, lebo neznajbohovi je všetko jedno, či pobožne, mravne vychovávajú dieťa jeho, či bez viery, bez Boha. Žiadosť o soštátnenie škôl je povinnosťou každého „vlastenca“. — Bývaly minister Tomáš Péchy je sám proti židosti Polónyiho. Taktiež i Julius Várossy. — Minister Wlassics odpovedajúc na predpovedané reči, odpovedá najprv ľudovému Mócsymu že si konfessionálne školy nie preto nežiadajú štátnu podporu, lebo že by byly utláčané štátom, lež prečo, to zabudnul povedať. Ostatnie vyslovuje sa že vláda nemá v úmysle soštátnenie všetkých škôl; a síce nemožno to previesť vzhľadom na finančné pomery krajiny. — Pri položke ústavov ľudovej výučby Mócsi žiada, aby štát prisnejšie dozieral na praeparandie. — Pri položke o múseach gróf Eugen Zichy hovorí, že je budova národného musea už malá, a že je tam mnoho takých vecí, ktoré do muzeuma nepatria. — Na konci zasadnutia prehovoril Várossy o inkompatibilite niektorých vyslancov, to jest, že vyslanci Tolnay, Benke, Samuel a Neumann zastupujú i také úrady, ktoré sa s vyslanectvom nesrovnávajú, lebo sú členmi tej banky, ktorá prevzala od štátu triednu lotteriu do prenájmu v čom gazdujú so štátom.

10. marca. Z ľudovej strany Mikuláš Lepsényi pýtal sa ministra na výsledok vyšetrovania zavedeného proti Karolovi Pulszky, koľko premárnených štátnych peňazí chybuje a koľko sa nahradilo? — Minister Wlassics dal tú naivnú odpoveď, že on není žiadnym policajom, že o Pulszkym nič nevie, len toľko, že je na slobodu prepustený. Ostatne, že v tejto záležitosti už dávno podal podrobnú správu snemovni. Po krátkych nepatrných rečiach, gróf Alexandra Benyovszky, Endreyho, grófa Teleky v záležitosti udržania pamiatných soch, reštaurovania hradu vyšehradského, archivu famílie Hunyadovcov atď. bol rozpočet ministerstva výučby jako vo všeobecnosti, tak i v podrobnostach prijaty, a nasledovalo pojednávanie o rozpočte ministerstva pravosúdia. — Referent Rohonyi oznamuje snemovni s rozpočtom týmto. — Edmund Barta hovorí, že sa ešte v záujme prisluhovania pravdy veľmi málo urobilo. Ponosuje sa, že není dobrého občianskeho zákonníka. — L'udvik Psík odvoláva sa na jeho 31 ročnú službu v prisluhovaní pravdy, schvaľuje neodvislosť uhorských súdov. Žiada, aby väzni robili len také priemyselné články, ktoré by nemohly konkurrovať s produktami malého priemyselníka. — Z liberálnej strany sám Kornel Emmer tak napádal vládu, že sa jeho spoluliberáli s podivom divali naňho. Jak ťažko ide u nás udeľovanie pravdy, jak nezriadená je vec táto vidieť z toho, že počet pravot zadaných rozmnožil sa skoro o pol milliona. Že vraj jestli to tak i ďalej pôjde, o nedlho polovica obyvateľov musí byť sudcom, a druha polovica bude sa pravotíť. Ponosuje sa ďalej, že sa u nás pravoty dlho vlečú. Mal pravdu vo všetkom od začiatku až do konca.

11. marca. Všeobecné pojednávanie o rozpočte ministerstva pravosúdia. A. Neumann zaoberá sa v krátkosti s rečou Emmera. Návrh zákona o zavedení trestného postupovania sa teraz hotoví. Spomína jednodruhé o porotách a o praxi vyšetrojúcich sudcov. Vojenský strestný zákonník je neludský, preto ho treba reformovať. Minister Erdély odpovedá na reči prednesené, že pre okresné sudy a väznice stavia sa štrnásť budov. Sprevádzanie priemyslu vo väzeniach není na škodu malého priemyslu. Není proti tomu, aby väzni boli upotrebení k poľnohospodárskym prácam. Na Emmerovu reč odpovedá, že čo sa týče kodifikovania privatného práva, v ministerstve stále pracuje kodifikačný výbor. Návrh zákona o porotách podá v blízkom čase. Občanský zákonník ale predostre ešte v tomto cyklusi snemu. — Ján Molnár pripomína ministromi všelijaké mizérie pozemnoknižných (gruntoknihovných) úradov, a žiada, aby v tomto ohľade i v záujme občanov väčšia pohodlnosť zavedená bola. Štátny sekretár Plósz podvrátil napadavú reč Emmera, ktorý sa na konci zasadnutia ohlásil, že jeho včerajšia reč nemá žiadne pobočné tendencie.

12. marca. Karol Schmidt hovorí o zlom stave budov, v ktorých sú niektoré okresné sudy umiestnené. — Samuel Visontai sa ponosuje, že návrh zákona uvádzajúci v život trestné postupovanie je ešte v tajnosti. Žiada, aby poroty boli skutočne zárukou všeobecnej slobody. — E. Győri hovoril, že minister vo svojej včerajšej reči urazil vo všeobecnosti advokátov tým, keď riekol, že advokáti povzbudzujú stránky svoje, aby sa pravotily, Za príčinu mnohého pravotenia udáva, že naše zákony nespočívajú na istých, stálych základoch. Po tom bolo pojednávanie pretrhnuté a ministerpredseda predostrel záverečné účty z r. 1896, o ktorých na inom mieste podáme obsirnejšiu zpravu. Bárffy na interpelláciu Horánszkého zadanú v záležitosti východnej otázky odpovedá, že na Balkánskom polostrove sa nevyskytly také príznaky, ktoré by pokoj narušily, čo keď by sa ale aj stalo, Turecko má dosť sily potlačiť takéto vzbúry už v zniku. Ďalej, že ohľadom na osúd Kréty jednotná akcia veľmoci a vyhlásenia akciu vedúcich štátnikov bez všetkej pochybnosti ustálili to, že pevným rozhodnutím veľmoci je udržanie celosti tureckej pôdy.

16. marca. Predseda predložil prípis zemplinskej stolice proti povýšeniu kvóty. Lehoczky predostrel mandát sentešského znovuvyvoleného vyslanca Franca Síma, ktorý mandát bol k preskúmaniu odovzdaný oravskému ablegátovi Arpádovi Kubínyi, či je čistý. Kubínyi ho našiel čistým, pri čom si zaiste i na svoj vlastný musel pomysleť. — Ku otázke pojednávania rozpočtu ministerstva pravosúdia rečnil najprv Gejza Polónyi, hovoriac o plate sudcov, a smutnom položení diurnistov, ktorí musia denne za osem šesťakov písať; žiada aby sa týmto plat na 1 zl. povýšil. — Odpovedá mu minister Erdély, že zvýšenie platu zapríčinilo by mu o 240,000 zl. viac výdavkov, čo je vec k rozváženiu, pritom však podá v nasledujúcom cykluse návrh. — Pri otázke o gruntoknihovných záležitosti ozval sa Lad. Rátkay, pri čom ale pospomínal i iné veľmi zaujímavé. A síce žiada, aby sa úradné príписы každému v jeho vlastnej reči doručily, lež poťahuje to len na maďarov.

Po krátkej reči ministra Erdélya nasledovala veľka polemia vyslancov Emmera, Polónyiho a štátného sekretára Plósz-a. — Emmer, jako sme vyššie udali, trebárs je na liberálnej strane, síce pomlúval vládu v otázke o kodifikačnom práve, z ačo ho z jednej

strany Polónyi, z druhej ale, z vládnej hlavne Plósz napádali, a radili mu, žeby bolo lepšie, keby radnej prestúpil z vládnej strany na inú, trebárs pripojili sa k ľudovej strane. — Konečne Elek György dohovára ministromi, že podozrieval advokátov, jakoby oni povzbudzovali svoje stránky ku pravoteniu sa. S tým sa zasadnutie skončilo.

Zakladajme kresťanské ľudové banky.

Zo dňa na deň počuť žaloby, že hospodári a remeselníci rýchle upadajú a na mizinu vychádzajú. Zakladajúce sa gazdovské a potravné spolky kde tu už odpomáhajú biede tejto, lež ku napraveniu a polepšeniu tohoto nešťastného stavu má podľa všeobecnej mienky aj poskytovanie riehľého a lacného úveru kreditu slúžiť.

Nakoľko udržanie hospodárov a remeselníkov tak vo všeobecne-spoločenskom ako aj v krajinskom záujme leží, sú i také peňažné ústavy potrebné, v ktorých by spomenutí občania lacnú požičku rýchle obdržať môhli, aby tým spôsobom v mnohých pádoch náhlejšie potreby zachránenými ostali.

Príklad k nasledovaniu už i v tomto ohľade máme. Týmto peňažným ústavom, kde by požička rýchle a lacno obsiahnutou byť mohla, má byť „Trnavská a vidiecka ľudová banka“. Snahou tohoto ústavu bude: všeobecnej biede čím častejším aj menším požičianím peniazi odpomáhať a tak hospodárov a remeselníkov pred upádaním a hynutím chrániť. Táto snaha robí banku nie len oprávnenou, lež aj potrebnou a užitečnou, lebo ona aj tam pomáhať chce, kde druhé peňažné ústavy pre nepatrnosť žiadanej summy požičať nechcú.

Aby banka tento cieľ dosiahla, aby menovite medzi hospodármi a remeselníkmi samodúveru pozdvihla, ba aby zvlášte u tých, v ktorých záujme založenou bude a ktorým slúžiť má, aj záujem za jej založenie a jakové vedenie povzbudila, bude 1000 kusami účastin, jedna účastina na 100 korún znejúc, založenou. Touto malou cenou jednej účastiny a tým značným počtom účastín sa to docieliť žiada, aby si hospodári a remeselníci čím viac účastín zaopatřili a aby sa tým spôsobom aj správy a vedenia banky samej účastnými stali.

Pri podpise účastin platí sa na každú účastinu 10% summy, to jest na každú účastinu 10 korún.

Ponevadž tento povstávajúci peňažný ústav len všeobecnému dobru slúžiť má, zakladatelia takového si nijaké zákonom ináč dopustené nadpráva alebo výhody nevymienili, tak že ani oni ani nikto druhý žiadnu výsadu požívať nebude.

Priateľ ľudu.



Židovstvo a zednárstvo.

(Pokračovanie.)

Zednari liberálni tatári sú toho príčina, že naša Uhorska krajina už celkom i materiálne, i morálne v krutom židovskom otroctve vzdychá, stoňe, spí. Pravdu veru píše slávny vysokoučený katolícky kňaz a spisovateľ Rudolf Vrba vo svojom výbornom spise: „Otázka zemedelska“ v Praze 1896 pag. 35: „Dnes naprosto celého Maďarska pánom je žid. Zem táto vyslobodená a zmočená krvou kresťanov od jarma mosleminských barbarov jest pod jarmom židovského talmudu a škoda, že židia nedávajú košerácke nože — jako moslemi poľmesiac na katolícke chrámy — jakožto odznak svojego panstva.“

Jedon výtečný kresťanský spisovateľ píše o židovsko-zednárskej sekte takto: „Ja som vždy za to mal, nepochybovalesom o tom ani najmenej, že skryté niti — Fäden — a pružiny tajných spoločností v rukách židov sú. A v skutku nikdy som sa nemohol o tom presvedčiť, aby ľud, ktorý krst svätý prijal takú nesmieriteľnú diabolskú nenávisť proti nášmu Božskiemu Vykupiteľovi a jeho sv. cirkvi chovať a s takou besnou zúrivosťou na ztroskotania na zničenia viery svojich otcov, na záhube svojej vlasti, na zkaze svojho národa, svojej rodiny, familie, i na zkaze a záhube svojej vlastnej pracovať môhol. Čím viacej však do hlbiny zednárskej prevrátenosti — Verkomenheit — zostupujem a tam kopem a prehrabávam, tým viacej poznávam v tej hlbokkej prepasti zpreneveritosť, lesť, podvodníctvo, šibalstvo, rafineriu, slovom: huncuteriu, židov. Sektári zednári slúžia židom len za strmeň!“ Židia pomocou zednárstva chcejú sa domôcť i priamej politickej nadvlády sveta. Slávny výtečný katolícky kňaz spisovateľ a sociolog Dr. Horský pravdu reknul vo svojej výbornej reči „Prečo stoja židia v čele sociálnej demokracie.“ „Freimaureria a socialna demokracia sú len výkonom rannom talmudistického židovstva, ktoré k prevedeniu talmudistických svojich zásad na hori užíva freimaurerie, na dole jak socialnej demokracie. Oboju — i freimaureriu i socialnu demokraciu — vedú židia a pracujú tak k trvalému prevedeniu nadvlády židovskej nad národami.“ — Zednárstvo neni inšie, než missionárska propaganda semitizmu, ktorá sa pláštom humanizmu zakrýva. Zednári sú nástroj v rukách židov. Židia používajú zednárov k dosiahnutiu svojho ciela, ktorý je: Kresťanstvo a tróny kresťanské zničiť. A potom založiť trón židovský, jako sa o tom vyslovil zakladateľ

„Alliance Isractili“ zednár židák Cremienx: „Nový Jerusalem povstať musí na mieste dvojakeho mesta cisárov a pápežov.“ Pravdu píše Karol Paasch vo svojom výbornom spise „Talmudjude“ Leipzig 1891. pag. 129. „Arme Loge, die herrschen will und eine Mittel geworden ist die Herrschaft Judas aufzurichten.“ „Die christliche Logen sind blinde Puppen, welche von Juda in Bewegung gesetzt werden, ohne es selber grösstentheils zu wissen. Die Loge arbeitet nur die Völker zu revolutioniren im Interesse des Judentums.“ A Tr. u Saldenhofen vo svojom výtečnom spise „Ausgewähltes“ Wirzburg 1892. pag. 45 píše: „Die Freimaurerlogen heut ganz verjudet sind nichts Anderes mehr, als die Winkelagenturen der Alliance Israelite.“ A major Osman Bey vo svojom výtečnom spisku „Eroberung der Welt durch die Juden, Bern 1888 pag. 18 píše: „Das wahre freimaurertum ist das jüdische, gegen welche das unsrige zu einer blossen Spielerei geworden ist.“ To všetko dosvedčuje i Eduard Drumont vo svojom výtečnom spise „Das verjudete Frankreich. Berlin 1887. — O svrchovanej moci židovstva v zednárskejších lôžach sam jeden zednár nad tým rozhnevaný píše takto: „Moc, jakú si dobylo židovstvo zednárstvom je ohromná. Je stajne silná naproti trónu i naproti náboženstvu. Ač sú židia z istých lôží vylúčení, predsa zasedajú vo všetkých lôžach sveta. V Londine existujú dve lôže židovské, ktoré sú stredom — centrum — všetkých revolúčných živlov tých, ktorých lôží kresťanských. Hlavou celej lôže je židovstvo. Kresťanské lôže sú puhé lútky pohybované z vôle židovstva, anižby sami mali o tom tušenia. V Ríme nalezá sa také jedna a to naskrze židovská lôža a tá jest jednou z najvyšších súdnych stolíc revolúcie, ovládajúce lôže ostatnie silou neviditeľnou. V Lipsku je tajná lôža židovská stála v dobe výročných trhov, kresťan do nej nemá prístupu. Do lôže frankfurtskej a Hamburskej smejú vstúpiť len tajní vyslanci. Frankfurtská lôža menuje sa „Absolon u troch kopri,“ dost významný to název.“ — Vyhradne židovských lôží je asi 210 a členov vôbec ku 20,000 menujú sa tie lôže „B'né berith“ — synovia spolku. — V zednárstve je židovské hegemonia. Jako stín, tóna všade nasleduje človeka, tak zednárstvo všade nasleduje kresťanstvo, ktorému židovstvo večnú prisahal pomstvu. Hlavnou úlohou židovskej-zednárskej sekty tejto sberby satanášovej je: zničiť kresťanstvo, zlášte katolíctvo. A ku zničeniu kresťanstva, jako píše Eduard Drumont, židia spojili sa so zednármí, zvláštnou nenávisťou oproti tomu, ktorého ukrižo-

vali „diabolskou nenávisťou proti Kristu a kresťanom.“ A keby dnes prišiel Kristus Pán na túto zem, židia a zednári — táto luza, táto háveď, táto bagáž, táto sberba satanášova — by neustali dotúď, pokiaľ by ho znova neukrižovali. Le však Krista Pána znova ukrižovať nemôžu, križujú ustavične jeho sv. cirkev, a keby mohli zničili by ju celkom. „Ecrá ser infame“! t. j. zničme infámnu totižto cirkev, toto je heslo židovsko-zednárskej hávede, zdedila ho po patriarchovi zednárov, neznábohou Voltairovi. Toto heslo židovsko-zednárska bagáž si ustavične opakuje, neprestajne vreští: Cirkev musí byť zničená za každú cenu spôsobom jakýmkoľvek.“

(Pokračovanie nasleduje).

Chudobní čerti.

Liberálny vyslanec siedmeho okresu (Alžbetova) peštbudínskeho, Karol Morzsányi (predtým menoval sa vraj Brzlíčka) zažadoval za vyslanecký mandát. Na javo vyšlo, že za štyridsaťtisíc zl. pomáhal židom-bankárom árendu uzatvoriť so vstupnými listkami na výstavu. O tejto veci, ako i o gšeftoch mnohých vyslancov, noviny „Magyarország“ (č. 65.) písaly takto:

„Nie je tajnosťou, každý vie, že sú jednotliví vyslanci, ktorí prevádzajú sensálstvo (nahaňáčstvo) ako obchod. Títo prostredkujú všetko: prenájom štátnych majetkov, odpredaj lesov, prenájom potravných daní, podujatie verejných prác, ba ešte i koncessie trafik. Vplyv, ktorý majú u vlády a vrchnosti, je im kapitálom na výživu. Premieňajú ho na hotový peniaz, a oni, ktorí nemajú majetku, ktorí nezaoberajú sa prácou, donášajúcou zákonný dôchodok, predsa žijú po veľkopansky a trovia tak, ako by mali státisíce. Odkiaľ? Z čoho? Každý to vie, ale každý zažmuruje oko. A na ulici snímajú klobúky pred nimi, v klube priateľsky tísnu mu ruky, veď takto zužitkovanie vyslaneckého postavenia uškodí len vtedy, keď vynde na javo a keď verejný škandál povstane z toho. Ale títo **chudobní čerti**, zo svojho vyslaneckého postavenia a vplyvu neberú ešte najviac osohu. Direktori bánk, ktoré sú s vládou v spojení, direktori štátom garantovaných železníc, obratní nahaňáči veľkých peňažných operácií: títo sú opravdovými **žralokmi** verejného života, ktorí hltavým apetítom zachytia každý veľký a chutný kúsok.“

„Ba koľko ľudí sedí v maďarskom sneme, ktorí prišli k bankovému direktorstvu, hojným platom, provisiám (odmenám), tantiemom (po-

dieľom) a následkom týchto k domom na štyri poschodia a utešeným statkom, za to, že sú vyslancami veľkej vážnosti, ktorí majú značný vplyv na vládu. Tam sedí ich štyridsať, päťdesiat, alebo ešte i viacej. A tam sedia napriek jasnému zákazu zákona, ktorý určuje, že vyslanec nesmie byť ani direktorom, ani úradníkom účastinárskych spoločností, ktoré majú smluvu alebo stále obchodné spojenie s vládou. Zákon nech vraví, čo sa mu páci: vláde a prednejším peňažným ľuďom je to na osoh... Príčina zla je teda známou... Keď mandát stane sa obecným obchodným článkom, na ktorý kandidáti licitujú, že kapitál, do toho vložený, prinesie hojný dôchodok; kde pomery zmrzačia sa tak, ako to u nás vidíme, tam potreba liečenia je už nevyhnutnou nutosťou.“

„Treba prekaziť, aby vyslanectvo stalo sa rebrikom, po ktorom možno dostať sa do úradov, alebo zmenkovňou, v ktorej vyplácajú vplyv. Treba postaviť nepriechodnú hať štréberom a kramárom.“

Takto menuje, hľa, „Magyarország“ kramármí a chudobnými čertami tých vyslancov, ktorí s vyslaneckým mandátom svojim dobré gšefty chcú prevádzať. Z týchto slov vidíme, ako pracujú za „sväté právo a za blaho ľudu“ mnohí páni vyslanci.

K odstráneniu týchto gšeftov a kramárstvi ten istý „Magyarország“ dáva dobrú radu liberálom, a píše, že to nie je dost, keď jedného druhého odstránia od seba: „Ctení liberálni páni, — tak píše, — to nedostačí, keď vy po odhalení sviňstva patričného necháte v blate. Toto je len obozretnosť so strany vašej, lebo si myslíte, radšej nech ten zahynie, než by celá kompania mala prísť do úzkeho... Čože je vlastne základom zla? . . . Túžba po rýchlom sbohatnutí. Sebeckto, sebeckto a zase len sebeckto. Kramári sme, pánovia, vyznajme si to uprimne. Snemovňa nie je šlachetným bojištom, ale veľkou tržnou sieňou . . . V direktorstve každého veľkého podniku alebo fabriky musí byť vyslanec, ktorý prostredkuje u vlády. Požičky, konversie, peňažné operácie sú predmetom opravdového sem-tam behania. Úlohy vyslancov pri štátnych prenajmoch a koncessiach sú všeobecné známe. Nasháňať peňazí za každú cenu . . . Chcete tomu odpomôcť, páni? Jestli áno, teda takto: Vyslancom nech je len ten človek, ktorý je celkom neodvislý . . . Kto dostane peniaze od vlády na voľby alebo iné, toho treba vyhnať z parlamentu“ (snemovne). Takúto radu, hľa, dáva „Magyarország“ tým chudobným čertom, ktorý mandát svoj za predmet gšeftu a kramárstva považujú.



Naše trpký.

*Kliatba, zlosť, neludskosť
Panuje nad nami,
Stáby večná Pravda
Nebola už s nami.*

*Jakoby sme boli
Divým duchom zlosti,
Večnou kliatbou, hnevom
Božím zastihnutí.*

*Kvílime v úzkostiach
A biedou hynieme,
Nepriateľ sa teší,
My ťažko stonieme!*

*Znášame trpkosť,
Boľasť, nepravosť,
Záhoubou nám hrozia
Naši neprajníci.*

*V nenádeji tejto
Zúfat nám prichodí —
Lež pohľad na Krista
Trpký nám ulaví.*

*Veď i On podobné
Krivody, muky znášal,
Ťažké utrpenia
Za obeť prinášal.*

*I Krista bezbožne
Tryznili, mučili,
Nohami kopali,
Do tváre Mu pluli.*

*On tiež trpezlivo
Znášal bičovanie,
Bitku, oplývanie
A korunovanie.*

*Neponosujme sa,
Budme trpezliví.
Kristus Pán zvyťazil,
Zvyťazíme i my!*

*Lež dotedy ešte
Mnoho pretrpíme.
Tým však podobnými
Kristu sa staneme.*

*On nás neopustí
Jak verní budeme,
Po mnohom nám smutku
Nastane Vzkriesenie!* — ik.

Kmoter Ščetka a Fikuľko, slamený vdovec,

(rozprávajú sa o cibuľovom manželstve a o iných politických záležitostiach).

Kmoter Ščetka: Dobrý večer, pane Fikuľko! Kde chodíte, čo robíte, už náš pán krčmár hovorí, že zavre krčmu svoju, lebo že dvá hlavní ľudia, ktorí k nemu do sporiteľni nosili svoje peniaze ukládať, vyzostávajú.

Fikuľko: Ej! ničoho sa mi už nechce! Tá politika, ten liberalizmus, tým ide peklo s celým svojím nástrojom na pomoc!

Š. Čo že sa vám stalo? Čo je príčina vašeho rozhorčenia?

F. Príčina je liberalizmus.

Š. No ale jako? Odpusťte, že som tak dotieravý.

F. Nuž oženil som sa. Myslel som, není človeku dobre byť samému, vzal som si zomrelého pána Pinčeka dcéru, za svoju pravú a vernú manželku. Žili sme asi dva mesiace v pokoji. Svokruša ale známa je so všetkými ministrami, a čo ja viem ešte s kým. Ti jej, keď bola pred niekoľko dňami v Pešti nadúchali, že jako mohla jednomu Fikuľkovi, tomu ľudákovi dať dcéru? Od toho dňa, čo sa domov navrátila, ustavičný hromotresk bol v dome, rozumie sa v mojom dome ešte k tomu. Už som si dal halenové podošvy spraviť, aby ma domov prichádzajúceho neslyšala. Ale darmo! darmo! ľahšie človek diabla prevedie, než svokrušu.

Š. No to je už raz pravda, Fikuľko môj!

F. Konečne som sa ja ozval a vyložil som krásne svojej svokruši, že som ja tak pri cibuľnom, jak pri cirkevnom sobáši, len jednu ženu si bral, a nie dve. Doložil som, že ďalej tento nepokoj v dome netrpím. Na to večer príjdem domov, a . . . hľa . . . „Jerusalem spustošený“ som našiel. Ani klinca ve stene!

Š. Teda ste vdovec; ale vdovec?

F. Jako zo všetkého vidíte . . . áno.

Š. No to je už veru chyba!

F. Ah do paroma, šak je i tak pôst. Pravda horšie by bolo bývalo, keby len žena bola ušla a svokruša zostala. No takto už jako takto!

Š. Vy teda ani nebanujete, že vás odesla?

F. Nie, len pravda ma to mrzí. Zato si ale predsa zaspievam.

Nápev dľa „Žalo dievča, žalo trávu.“

*Ženička ma zanehala,
Pre jedného liberála;
Matka jej ho namlúvala,
A mňa pred ňou pomlúvala.*

*Poslúchaj ty len na svú mať,
Budeš sa pri tom dobre mať,
Liberál ta zvede dolu,
Kde sám čert nevie rozrodu.*

*Ženo, ženo dlhé vlasy
Jazyk ostrý, rozum krátky,
Ty ti môžu zapríčiniť,
Že sa nesmieš mi priblížiť.*

*Ja bol verný, tys ľuhala,
Keď smi lásku sľubovala,
Už vtedy si v srdci mala
Liberála, nie ľudáka.*

*Zenka, ženka vráť sa ku mne,
Bude že ti lepšie pri mne,
Svokrušu ja rád opustím,
Liberálovi prepustím.*

F. Včul kmotre poviem vám ešte dačo. Na Cajle veľkú zábavu mala ľudová strana. Rychtár im chcel muziku zaplatiť, ale oni odmrštili jeho peniaze, a tak aj ešte jednomu z tábora liberálov odkázali: „že oni Judášové strieborné nevezmú“. Bár aj pri voľbe nič nedostali za hlasy, predsa ešte vždy majú, za čo si dobrý deň urobiť, a pomoc liberálov nepotrebujú.

Š. Veď že aj žandárov dali tam doviest, mysleli, že tí ľudáci aspoň len Cajlu na štyroch koncoch zapália. A hľa, ticho až do rána sa spoločnosť ľudákov udržala.

*Pripi si rychtáru,
Pripi si sám,
Nekaz nám zábavu
Ľudákom nám.*

*Tvoj groš na muzyku
Nechceme my,
Len si ho ponechaj,
Nám nechybí.*

*Ste tu dvá, spravte si
Zábavu vy,
Nech hučí u Smila
Salon prázdny.*

*Žandárov nevolaj,
Hájime my,
By žiadon liberál
Nebol s nami.*

F. Čul som kmotre, že šustri, knihári atď naši zastavia robotu.

Š. Nuž a prečo?

F. Preto, že podostávali za kortešovanie po 50, 80—100 zlatých a myslia toto remeslo i ďalej správať, lebo iste toto sa lepšie vyplatí.

Š. Ej! ale štrangári nezastavia robotu!

F. Nie veru! lebo očul som, že keď našeho pána štrangára zakúpiť chceli, im hovoril „že za pár zlatých hlasovať neide, keď ale štranek potrebujú, ten im daruje“.

Hlásnik.



Schôdzka mocnárov. Novoje Vremja sdeľuje, že ruské manevre, ktoré sa majú v lete t. r. na okolí Varšavy vydržiavať navštívi i náš panovník, Franc Jozef, Vilhelm, nemecký cisár a Faure, prezident francúzskej republiky. Menované ruské noviny označujú už aj byty, v ktorých vysokí hostia budú bývať.

Mor v Indii. Dľa najnovších telegrafických správ táto strašná nemoc rozširuje sa neprestajne. V Jamom meste Bombay vždy viac ľudí upaduje do choroby, vzdor tomu, že neni dňa, čo by vyše tisíc ľudí neopustilo mesto. Zdá sa, že je už celá India morom nakazená, lebo mrú ľudia na všetkých stranách. Mor vôbec viac Indiánov pustoší, nežli Europejských obyvateľov tamejších. V Bombayi je asi 13000 europejčanov, z pomedzi ktorých len 790 ľudí stalo sa obeťou moru.

Armin Popper obdržal koncessiu na stavanie miestnej železnice z Čace do Turzovky, odkiaľ neskôr dráha má byť stavaná až po hranicu krajiny.

Kam sa podel Karol Pulszky? ktorý pri zakupovaní obrazov pre krajinské múzeum mnoho tisícov krajinských peniazi premárnil, a potom sa dal medzi bláznov zavreť. Nedávno minister Vlassics odpovedal Lepšényimu, že je na slobodu prepustený. Najnovšie je už celkom od všetkého trestu o pokračovania oproti nemu oslobodený, to jest za blázna vyhlásený. Kr. súd vyniesol rozsúdok nad ním že na základe lekárskeho zpozorovania, (ktoré sa však nezrovnávalo), Pulszky nebol sebe povedomý, keď krajinské peniaze márnil, následkom čoho je oslobodený a na slobodu prepustený.

Prenasledovanie židov v Rusku. Jaké rozhorčenie zapríčiňujú židáci všade, vidieť i z toho, že i v takých krajoch dávajú sa do nich, kde sú už bez toho viac zkrutení, jako u nás. V Kievskej gubernii bola verejná vzbúra proti židom. Vlámali sa do jich bytov a sklepov, a vyrabovali im všetko, kde čo cenného mali. Z tých, ktorých pochytili, dostal každý po dvadsaťpäť palic.

„Magyar Néplap“, noviny ľudovej strany mali zas tlačovú pravotu. Obžalovaný bol dr. Bakonyi pre článok, ktorý vraj búril proti židovstvu. Porotníci vyslovili 10 hlasmi proti dvom, že článok ten obsahuje poburovanie proti židom, avšak pôvodcu článku 9 hlasmi, proti trom vyhlásili za nevinného.

Z úradu vyzdvihnutý hlavný slúžny. Z Nitry nám oznamujú, že priedvidzky hlavný pán slúžny Iván Modrányi popáchal všelijaké s úradným postavením sa nesrovnajúce kúsky, následkom čoho ho úradu zbavili. Za vystavenie úradných listín, ktoré

mal zdarma alebo za menšiu cenu vystaviť, bral neprávne vyššie mzdy, ktoré si potom s pisárom podelili. Bol vraj i príčinou toho, že syrotský „otec“ defraudoval majetok a peniaze syrôt na úrad tento sverených, potajomky za pár rokov mnoho tisíc zlatých. — Na jeho miesto hlavný župan dočasne slúžného Filbergera vymenoval. Je to pekný príklad úradnej vernosti!

Kone pre vojenské ciele na Krétu lífujú gréci z našej krajiny. Minulý týdeň odjachaly z Temesváru do Rieky (Fiume) dva nekonečne dlhé zvláštne vlaky preplnené zakúpenými koňmi; ktoré odtiaľ prevezú na parolodiach rovno na Krétu. Toto je už druhý transport maďarských koní.

Vášárhelský mordári pred súdom. Veľké, v celej krajine zaujímavé pojednávanie sa začalo 16. t. m. vo Vášárhelyi, kde majú prísny ortiel vyniesť nad celým krdlom vrahov. Za dlhý čas sprievádzala banda táto vraždy takým spôsobom, že mnohé osoby dala od prípadu smrťi assekurovať, ktoré potom otravou zničila zo sveta, aby si poistenú summu pred časom získal môhla. Hlavní boli v bande tejto baba Maria Szalai-Jager a Šamuel Kiss Gulyás. Služku Juliu Kóti na sedemnásti miestach dali poistiť, po čom ju, ako i mnohé iné obeť otrávil. — Pojednávanie bude trvať za viacej dní, lebo obžalovaných, a rozličných svetkov je veľký počet.

Nový főišpán. Za hlavného župána baraňanskej stolice a slob. kráľ. mesta Pátikostolov vymenovaný je barón Imrich Fehérváry, pomocný tajomník ministerstva vnútra, syn ministra honvédstva.

Co robí Bánffy? Že sa veľmi nenamáha, to je všeobecne známo. Pri tom však vo snemovni vie byť nerád veľmi zaujímavým a kunštovým. Jestli ho z ľudovej alebo z opozicionálnej stránky vyzvú, aby otvoril ústá, reční, peroruje, deklamuje, medzi tým tri razy toľko kašle a zadusieva sa, jako by ho za krk dusil niekto. Keď mu dajú pokoj, ani on sa veľmi nemieša do štátnych záležitostí, lež hniezdi sa na svojom, červeným hodbábom obtiahnutým ministerskom stolci, vytiahne z kapsy niekoľko kúskov papierov a začne sa s tymbom hrať. A jak šikovný je on v tom! Z papierkov urobí najprv malú loďku, z loďky potom klobúk, z čoho za okamih je birét, jako kňazi nosia. Z toho istého ušúla potom jakoby cigaru, a z cigare spraví hned — šláfrok, alebo jestli sa tee nevydará, teda pantoflu atď. V riadení krajiny celý ukonaný ide si potom domov. — A tento človek za toto veľké namáhanie dostáva ročne 36,000 zlatých hotových peňazí!

Slubmi hojne obdarení rusinci. Na severovýchodnom kraji našej krajiny bývajú ti nešťastní rusinci, o biede ktorých sme už viac rázy písali. Ponevác sú na hranici poľskej, poľským židom boli najbližšie, ktorí prejdúc cez hranicu, jako kedysi tatári, hodili sa na ubohých rusincov a znivočili i priviedli ich o všetko. Tatári sa po zrušení krajiny aspoň navrátili zas do Mongolska, lež poľskí židi nepopustili korysť svoju, jako pes nepopustí kosť, pokým ju docela neobhryze. Ubohí rusinci ťažko stonali pod hroznou ťarchou tejto plagi, na toľko, že útrpnosť jejich súcít povzbudila proti nim po celej krajine i vo vládných kruhoch. Hľadajú všemožné prostriedky, jako by sa dalo rusincom pomôcť. Mnohí najzákladnejšie lieky radili, aby vraj vyhnali židov, lež, čo by na to ostatní židia uhorskej krajiny povedali? — Včuf predložila jedna komissia memorandum, t. j. prosbu

v záujme ubiedených rusincov pred celé ministerium. Memorandum toto podal Julius Firczák, grécko-katolícky biskup, a ministri toľko posľubovali komissii tejto, že keby len desiatu čiastku sľubov svojich splnili, ešte my by sme mohli rusincom závideť. Ministerpredseda Bánffy prisľúbil všetko, čo len v memorandume tomto požiadujú. Minister Wlassics prisľúbil, že na budúce národu rusinskému zvláštnu pozornosť venuje. Minister obchodu Dániel prisľúbil, že hmotné polozenie kroz zvláštné napomáhanie priemyslu, priemávky a kupectva polepší rusincom. Minister vnútra Percel prisľúbil najviac: že sa postará o prekazenie privandrovania poľských židov z Galicie, a jejich osadenie sa medzi rusincov. Minister roľníctva Darányi jim posľuboval zeme, čo by myslím ani poorať neboli v stave. Ešte i ministri finančných záležitostí a pravosúdia sľubili sa zaujať o nich. — No na toľketo sľuby im už len snád lepšie bude — jestli len nezostanú pri sľuboch.

Hodiny a ženy. Jeden anglický spisovateľ porovnáva ženy s hodinami, a tvrdí, že hodiny sú ženy, a ženy hodiny. — Najprv uvádza hrdé ženy, na ktoré dlžno hľadať pokorne hore. To sú vežové hodiny. Tie ženy, ktoré sú príliš domyšľavé, aby sa bavily, a ktoré do spoločnosti neidú, jestli tam neni prichytná hra, to sú hodiny s muzikou. Najroztomilejší druh žien je, ktorých mužovia sú pod papučou, ktoré sa neustále hašteria a vadia, až to škodí sluchu: toto sú budičkové hodiny. — Druh krásnych žien, ktoré žiarivými paprškami svojej krásy rozniecujú srdca mužov, to sú slnečné hodiny. Sú ženy, ktoré nerady mlčia, lež i storázy jedno za druhým zdelia blahému-neblahému čo im na srdci leží, toto sú repetírky, opakujúce hodiny. Ženy bohaté, nádherné menuje vyššie udaní spisovateľ vačkovými hodinami, ba najde i pre pieskové a kuchynské hodiny zodpovedajúce ženy.

Uhorský asphaltový účastinársky spolok

(Magyar asphalt részvénytársaság) vydržoval dnes pod predsedníctvom dra Alexandra Ország riadne ročné shromáždenie. Dľa podanej zprávy riaditeľstva z minulého roku zaostalé a najnovšie podujaté početné práce už prajný obchod zabezpečuje na bežiaci rok. — Čo sa výsledku minulého roku týka, ten — ohľadom na to, že na teraz už asi o poldruha väčší základný kapitál máme k úrokovaniu, jako v minulom roku, je docela prajný. — Po zodpovedajúcom dotovaní rezervných základín pozostalých 261,073 zl. 22 kr. jakožto čistého osohu odtiahnúc zákonu primerané srážky, z pozostatku ustanovilo sa pre každú účastinu 15 zl. (15%) podielu, ktorý podiel môže byť v pokladnici spolku, uhorskej priemyselnej a obchodnickej úč. banke (magyar ipar és kereskedelmi bank r. t.) od 15-ho t. m. vyzdvihnúť. — Rozličné rezervné základiny spolku obnášajú 1.912,746 zl. 62 kr. to jest 84% účastinárského kapitálu. Do dozorného poverenictva vyvolený bol Adolf Révész.

Oznam. Ministeriálne nariadenie z r. 1888, poňechajúce dobrovoľné hasičské spolky, zaviedlo po krajine povinovaté hasičstvo. Výbor krajinského hasičského svázku dal vypracovať i v maďarčine i v nemčine pod menom: »Egységes gyakorlati szabályzat, — Einheitliches Exercier-Reglement«, učebnú knižku pre hasičov. Ponevác podobná učebná kniha potrebná je i v slovenčine, šetriac jednotné krajinské cvičebné pravidlá, prepracoval som v slovenčine mnou r. 1883 vydaný »Cvičebník«.

Názov knižky bude: »Cvičebník«. Príručná kniha pre hasičov. Druhé prepracované vydanie«.

Knižka bude mať do 150 strán a 50 kresieb. Velenie je udané v troch rečiach: slovenskej, maďarskej a nemeckej. Cena 1 zl., na 10 výtiskov jeden na dodavok.

Prosím teda priateľov hasičstva: aby sa starali o rozšírenie tejto knižky a aby čím valnejšie sa prihlásili za odberateľov tým cieľom, žeby som vedel, v koľkých asi výtiskoch knižka tlačená byť môže. V Turčianskom Sv. Martine, 19. marca 1897.

Jozef Kohút, veliteľ dobr. hasičského sboru.

Krížová cesta čili rozjímanie a vrúcne

uctenie prehorkého utrpenia a smrti Spasiteľa nášho Pána Ježiša Krista. Pod názvom týmto vydal pekne ilustrovanú knižičku Ladislav Reháka, farár v Kuklove (ost. pošta Búr-Szt-György, prešporská stolica). Príručná knižička táto zvláštne v pôstnom čase k pobožnému vybavovaniu krížovej cesty príliš potrebná je. Odporúčame ju čitateľom našim, zvláštne ct. duchovenstvu, aby ju pre veriacich vo väčšom počte objednali. K dostániu je u horešpomenutého farára Lad. Reháka. Cena jedného sväzku 4 kr. Jedonásť exemplár zdarma.



DOPISY.

BÚR-SV.-MIKULÁS, (Prešporská st.).

Vážený pán Redaktor!

Dňa 24. febr. v Búr-Sv.-Mikuláše mali sme voľbu — jestli to pokračovanie voľbou vôbec nazvať možno — na stoličných výborníkov pre obec Búr-Peter, Lakšarnovú ves a vyš udanú obec Mikulášsku, už po tretý ráz! Predsedovia boli zo Stupavy zlopovestný Jozef Pecko, slúžny malacký a Pavel Masarovič, tľchuba a komediant, liberálny matador okresu malackého, miláčik Salavského, — to už vám vysvetlí vše — ináč jeho zamestknánie je notariát v Hasprunke a pobočné, že liberálne požehnanie dáva ženichom so stuškou opleckovou! To sú priam ti zo školy Tarnóciho, čo nám volebné hlasy kresťanské pri popisoch na tretinu znížili, lebo židov je toľko čo bolo. Nestalo sa to na posmech?

Je to pomsta Pecky zato, že u nás ráz už bol špatno buchol, nuž on si vyprosil tú milosť od pána baše prešporského, aby mohol nám diktovať, kto má voliť a kto nie. A včul zase o milosť modlíkal aby nás mohol oblažiť jedným aspoň liberálom. Podarilo sa mu to ale ako?!

O pol deviatej slúžny neberúc ohľad na shromaždených ľudákov, jednoducho si vymenoval dôverníkov: Jána Ruchovanského, Jána Bobek, Flóriša Vajda a žida Bernáta Grünhut, potom zase žida šachtera Mikšu Diamant za pisára, lebo aj tým prvým dobre by pristalo židovstvo, keď sa tak krčovite pridržiajú toho zednárskeho liberalismu. No oni hľadia za hrncom, len že rychtár je len jeden v obci a to ti sprostáci vzdor svojej chytrosti nepovšimli si. Dostalo sa jím aj úcti zo stránky voličov po voľbe za to, že ačkoľvek mali vedomosť o tom, že slúžny nemá právo voliť si sám výborníkov ale prítomní voličia sami, — oni prijali ťažké postavenie — ale ešte väčmi zato dostalo sa jím mačacej hudby, že neohlásili sa, keď jich spoludôverník žid Bernát Grünhut cedulky kradol z urny. Čoho následkom bolo, že náš jeden kandidát dôst. p. farár Jozef Horáček prepadol, načítajúc mu len 55 hlasov, kdežto mohol mať najmien 80, a vy-

hlásili Jozefa Szilaveckého, notára B.-Peterského 63 hlasmi, kdežto ten pán nemohol mať ani 30 spravodlivých, ktoré všetky skoro dostal od Búr-Petrárov, ktorí tak zapredali Krista. Pri prvej voľbe boli pri nás, pri druhej voľbe boli pri nás, a čo ráz, dvakrát za dobré uznali; to po tretý ráz už nebolo dobré?! Čo je to za dôslednosť? Nechcem haňat všetkých, lebo aj medzi tými bolo zo pár statočných ľudí, čo ostali pri nás, koho sa teda to netýka, nech nebere na seba. Tým všetka česť! Najviaceri z terajších liberálov aj zaslúbili sa k ľudovej strane, že pri všetkých voľbách budú jej napomocní. Aj na písme to dali svojmu farárovi, a včul za isté sluby naráz zabudnú na sľub duchovnému učineny. Je to mužskosť? Ale ešte je cesta k polepšeniu. Voľba je napadnutá z takých príčin, prečo ju musia zničiť. Až by hlasovali pri ľudákovi, dalo by sa jím to odpustiť. Veďte že to je hriech na liberála včul hlasovať! Tu nejde o osobu — osobe všetka česť toľká, koľko si zaslúži — ale keď ráz ten pán jakokoľvek statočný, zastáva zásady liberálne, my katolíci nemôžeme byť za neho, keďby vlastným otcom bol nám, nie len notárom. Toto nech je vám k povšimnutiu!

Práses keď bol ľudákov na 4-té oslovenie už vyhnal z volebnej siene, Urnu si založili knihami, aby ju nik z voličov hlasujúcich nespatriel. Cedulky keď voličia mu doručili, nedal do urny sám, ale použil prostredníctva žida Grünhuta. Za čo ten dostal taký guráš, že cedulky aj prezieral, čo mu na oči aj patriční voličia vytýkali. Ba keď po obede presidoval Masarovič, žida bezočivosť riasla tak ďalako že hrst ceduliek vytiahol z urny a strčil do vaku. Na čo sa traja svedkovia. Ignác Benek, ktorý pásol po židovi sediac priam proti Urne — toho ztrpeli, lebo mysleli, že je liberál — keď ale jím to vytýkal, vystrčili ho von. Potom dvaja rychtári z Búr-Mikuláša statný muž Jozef Totka, a nie menej čestný rychtár laksarnovesský: Michal Jablonický, za tú krádež budeme súdne stíhať židáka. Za nesprávne sprevedenie voľby ale prásesa, lebo neuspokojil sa len natom, ale keď sa čítaly cedulky, neráz čítal Silaveckého miesto Horáčka. Mal tuším včiu hmlu, ktorú on ináč často máva!! Ale si nemyslite že dajakým vlkom spôsobenú!

Cedulky sa ani nečítaly, zdáliš jejich počet zhoduje sa s číslom v protokolle odhlasovaných, ani neboli zapečatené. Keď bol vyhláseny výsledok vymenovania Silaveckého ľudia v rozhorčenosti pluli na tú nešlechtnosť, kričali, nie toho sme my volili ale pána Horáčka, kmínstvo sa stalo, porobili čosi, až potom vysvitla skutočne krádež. No po toľkých nesprávnotkách nemohli sme mať ruky složené krížom; ale budeme pokračovať ďalej, lebo neboli by sme hodní toho práva, keďby sme si ho nehájili, bárs to bude s útratami spojené. Konečne musím podotknúť, že židia aby len nenávisť oproti kresťanom preukázali nehlasovali ani na príhodu z ktorého ináč aj liberáli boli, — lebo len tak trúfali aspoň Silaveckého preraziť — ale zvolili si baleka Steinička, tiež žida a na toho odvoztizovali. Potom môžete ich podporovať! Veď musí ísť po vandri s perim, keď ho kresťan nepodporí, kdežto včul je druhým vikrilistom v obci. Takto hľa chytli sme tých vtákov liberálov, chceme ich kúsky oznámiť aj svetu, preto žiadame veľavážneho pána redaktora keď by ste o správe našej voľbe v Kresťane v najbližšom čísle miesta dopriať ráčili. S uctou ostávame vám oddaní ukřivdení voličia búr sväto mikulášski.

ROVNE, 4. marca.

Vážení pán Redaktor!

Už budu tri mesiace, jak som zo sveta prišiel, tak som aj dosť času mal u nás všeličo skusiť, preto bych rád niečo o tom napísať. Zajtra už zas k vyrábaniu mojeho chleba odchádzam do Štajerska; odtiaľ Vám vážený Pane nebudem mať času písať, nuž tento ostatný deň som už na toto písanie zanechal. Naša ľudová strana sa veľmi rozširuje. Voľba na obecných výborníkov nám dobre vypadla; richtárskej ešte nebolo, ale sa vopred môžeme úfať, že aj tá nám dobre vypadne, lebo vieme dobre že nám náš veľmi vážený pán notár prekážky žiadne robiť nebude, ba bárs by aj chcel, my sa mu nepoddáme.

Krčmy a sklepy liberálske sú za celý deň prázdne, nech idu liberáli a židi k ním kupovať, však my už máme naše ľudové sklepy zavedené, bez judášov sa zaobideme. Ešte pred rokom sa nám dobre vysmievali, keď nás po voľbe po áreštoch hnali; nám ale náš Spasiteľ pomôhol, už sa my môžeme zasmiať. Veru sa včul našiemu Kadáčkovi, ktorý kedysi po dedine za liberálov kortešoval žiadného smiechu nechce, ani tance, a gymnastiku nevyvádza, lebo už nemá predkým tancovať, keď sedí celý deň sám doma, a cez okno sa dyva jako ho ľudia obchádzajú.

Tu už pekné jarné časy nastaly. Mostu na bytčianskom Váhu ešte nemáme, lebo už Iady odešly musíme zas čakať kým zas bude druhá voľba a zas nám ho prisľubia. Váh znova zamrzne, a s tým pozamrzujú i všetky liberálne sľuby. Nech žije ľudová strana!

Klempiar.

POLHORA, (Orava).

Velactená Redakcia!

Vysokou úctou sa značíme, Velactenému pánu Redaktorovi, z hornieho oravskeho vidieka, a z príležitosti tejto poznamenáme, že nám naše časopisi riadne chodia, z čoho sa velice tešíme, lebo sa každú nedeľu dozvieme o terajších politických záležitostiach na sneme, zvlášte o programe ľudovej strany a už čím skôr očakávame kedy už všetci tí slobodnomurári liberáli na haňbu a posmech, potupu za jejich neznajbožské účinkovanie vyjdu. A naším správou vedúcim vysokopostaveným spravodlivým pastierom viňšujem z plného srdca, nech Pán Boh sprovádza všetky kroky a účinkovania jejich. Voľby obecné sa u nás šťastne skončili s úplným víťazstvom ľudovej strany, za to su ale naši liberáli veľmi nespokojní. Pán slúžny sa nám veľmi vyhráza že nám päty poškrábe, všetkým Námestovským ľudkom, pod jeho moc patriacím. V Polhore máme jedného prefikáneho žida pod menom Lajoš Tenzer, má šenk pre opojný nápoj pritom i veľký sklep rozličného tovaru. Taký kšeft má, že ten musí i v ten najbiednejší deň aspoň 20 zlatých utržiť vo svojej krčme. Pri tom ešte je kupcom veľkým pre drevo; lebo v našej obci sú do oboch strán chotára hory a od poly čistá roľnícka pôda.

Naší občania sú síce všetci na jeho lep dobre prilepení tak že svoj majetok svoje roľe, a hory, tam do jeho velikej knihy zapísať si dali. Už mu tu ani rady neni, a jestli ešte pár rokov bude také gšefty sprevádzať, musí obec na čisto zbankrótovať lebo proti nemu nik nemôže zakročiť a on všetko zaplatí. Tak je to keď sa mu naši sprostí občania už všetci

tak hlúpo do náručia pohádzali. O jeho ostatných ošklivostách ani nechcem písať. Teraz sa zakladajú u nás katolícke sklepy, úfame sa a po predku tešíme, že už temu židovskému pántstvu bude raz koniec.

J. Z. roľník.

OSLANY, dňa 12. marca.

Velavážení pán Redaktor!

Ponevác našeho poučujúceho „Krestana“ v mestečku našom oslanskom čítajú, a tak sa za nim pachtivia, že ledva čakaju nedelnejšieho dňa, aby čím skôr z neho niečo dobrého a užitočného dočítali sa mohli, dovoľujem si i ja z našich strán nejakým skromným dopisom krátku zprávu o nás podať.

Ľudová strana sa u nás dosť dobre zmáha. Z počiatku to šlo dosť ťažko, ale bárs sme zrazu zvíťazili nemôhli, stávame sa zo dňa na deň silnejšími. Z malého zrnka silný strom býva. A pevne úfame, že to malé zrno ľudovej strany medzi nás zasiat, za krátky čas vyráste, zmocnie a stane sa stromom silným jak dub, ktorý sa zprotiví všetkým výchorom zo strany liberálno-židovskej nám hroziacím.

Nedávno sme mali voľby do obecného úradu, menovite voľbu richtára. No násilnosť a nepravnosť nás tu ešte premôhla. V deň voľby ohromná väčšina voličov s napnutosťou čakala, že by svojeho vrele milovaného dosavadného rychtára Jána Polónyiho jednohlasne za rychtára zvoliť môhla. Lebo má v ňom veľkú dôveru, ktorú ešte od roku 1879-ho v ňom skladala, za to že je neohrozený ľudák, a my už dobre vieme, koho sa máme pridrižovať. — Lež pán slúžny Ján Lülley nás všetkých previedol, keď nám ho ani do kandidácie nevzal, lež posbieral kde jakých zaslúžených liberálnych kortešov, a zavesil nám na krky takého, ktorý nám ani za pastiera neni hodný, nieto za rychtára. Pomoci nebolo, a trebárs väčšina obyvateľstva pluvála na takéto nešeredné jednanie s nami, že či to má moc jeden človek, aby nám on rychtára vymenoval, kdežto my ho platíme, jako aj všetky farchy znášame. Všetko bolo márné, jestli by sme neboli odstúpili, četníci už boli na pohotove.

Máme i v našich duchovných otcov premenu, bo sme dostali za administrátora pána Franca Psotku, ktorého by sme radi aj za nášho farára mať. Tento u nás z osemdesiatich mladíkov veľmi utešenu muzyku vyučil na fúkacích inštrumentoch. Z čoho máme veľku potechu, a dobre nám padne videť, že mládež v slobodný čas na miesto kde jakých zháňaní, zapodieva sa s peknými a užitočnými vecami. Toto celý oslanský okres obdivuje.

—i J.

Z TREBATIC, 5. marca.

Velactená Redakcia!

Už behom dvoch rokov čítam tyto obľúbené novinky, a ešte som sa neztretнул z nijakým dopisom z našej obce z Trebatic. Ľudová strana však i tu je už dosť zakorenená, a zmáha sa chvála Bohu čím viac. No medzi dobrým semenom, najde sa i zlé, medzi čistým zrncom i kúkol.

Lež Bohu žial, tak je to i u nás, že mnohí občania o mnoho viacej času majú u žida stráviť, jako doma o niečom sa poučiť.

Náš krčmár (Kóbi) pred desať rokami prišiel do našej obce s pinklom, jako vandrovný, a dnes sa už dal na našu obec na sedemdesať tisíc intabulovať, a asi toľko má zase popožičávané na veľké úroky ba ešte i ležiace peniaze. To je veru dosť vidomočným dôkazom a veľká haňba na našu malú obec.

Ctený mojím spolučitateľom chráňte sa prosím vás napozatým takýchto pavúkov! *L'udomil.*

Jako sa gazduje s našimi peniazmi?

Ministerpredseda Bánffy predostrel snemovní záverčné účty z r. 1896-ho. Privyknutí sme už spomínať ohromné, nesčítateľné summy, keď sa jedná o krajinských výdavkov, a ponevác tieto milióny pochádzajú z našich krvopotne platených porcij, myslím na mieste bude čitateľom na krátko predložiť, jako sa s tymito našimi mozoliami v krajine gazduje.

Jeho Veličenstvo kráľ dostáva zo stránky Uhorska ročne päť miliónov a 729,500 zl.

Na krajinský sňem platíme ročne	1.775,043 zl.
Na všelijaké penzie vyslúžených úradníkov	8.350,379 zl.
Na Horvátsko	8.356,364 zl.
Na pravosúdné ústavy	249,987 zl.
Na darobné nové matriky	1.500,000 zl.
Na ministerstvo predsedu	640,460 zl.

Načo že je tomu minister-predsedovi takáto ohromná summa? sa zaiste opýta mnohý. Nuž veď on vie načo to má obrátiť. Jemu samému ide z toho jakožto ročného platu 20,000 zl., čoby mu ale málo bolo, lebo má k tomu ešte 12,000 zl. na prídavok a byť tiež nie na podhodenie v cene asi 12,000 zl. Krom toho obdrží ročných 200,000 zl., ktoré môže obrátiť na čo sa mu líbi, lebo s tých peňazí nemusí nikomu počet vydávať.

Na ministerium pri boku Jeho Veličenstva platíme	70,808 zl.
Na ministerium Horvátska	42,078 zl.
Na ministerium vnútra	16.447,502 zl.
Na ministerium finančných záležitostí	75.197.236 zl.
Na ministerium kupectva	93.514,166 zl.
Na ministerium roľníctva	17.607,512 zl.
Na ministerium výučby	12.140,122 zl.
Na ministerium pravosúdia	15.966,402 zl.
Na ministerium honvédstva	15.136,628 zl.
Na zvláštne výdavky vlády	19.051,651 zl.
Spolu: 290.052,651 zl.	

Teda asi tristo millionov prehltnie ročne naša „drahá“ vláda. Ktojej je to však všetko

málo, lebo „minulého roku“ — ktorý bol jakýsi dosť drahý, pri tom však pamätný, minula vláda 475 miliónov. Načo jej bolo teda tých pridĺžených 185 millionov? Židovsko-liberálna vláda nás za posledných 25 rokov do takej biedy a dlžoby sotila, že sa viac ani nezotavíme. K horespomenutým sumám pripočítať musíme ešte ohromné výdavky so spoločnými záležitosťami spojené!!

VYOBRAZENIE

Dneskajšie vyobrazenie predstavuje nám jejich Veličenstvá kráľa a kráľovnú na prechádzke. Kráľovná, ktorá trpí na neurgičnú chorobu, pred pár dňami nezdravá, musela zastaviť svoje každodenné výlety a prechádzky. Jeho Veličenstvo chýr tento znepokojoval, preto odbaviac svoju prácu, ponáhlal sa na niekoľko týždni ku kráľovnej, a včul spolu trávia čas pri peknom počasí na úhľadnom kraji Riviery. Kráľovna sa už zase dobre cíti, a robí prechádzky svoje včul už v spoločnosti panovníka, pokým tohoto panovnícké starosti jeho zas nazpiat neodvolajú od boku jej, čo je už pravdepodobne len otázkou dní. Medzitym i kráľovna odcestuje z Cap-St.-Martina a kapitán jaktu (lode) Miramar zo dňa na deň čaká na rozkaz, aby Jej Veličenstvo do Korfu previezol.

Upozornenie!

Ct. odberateľov uctive upozorňujeme, že dielo o L'udevitovi Kossuth je už pod tlačou; prosíme teda tých ktorí sa oň už hlásili, o malú trpezlivosť.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Úctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na koniec nám naznačiť ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Prosíme ct. horliteľov, keby ráčili peniaze za kalendáre sinkasovať a nám čím skorej poslať na pána F. Bleszkány, ktorého nápis je na kalendári.

J. B o r i u. V nasledujúcom čísle.

A. K r. Ž i l i n a. Proti takým dráčom kšeftárskym najlepšia obrana je, aby sa človek ani do reči nepustil s nimi. Veď takého je ľahko po srsti poznať. Včul je už pozde banovať.

J. H. roľník. H. L. (Orava). Čo vy vo vašom dopise opisujete, to je všade tak. Poznáme my dobre Oravčanov. Je k zaplakaniu nad nami, ale sme si mnoho i sami na príčine. Hladíme teda chyby napraviv. Z dopisu vášho niečo spotrebujeme.

K o s t o l n í k. Janičára bašu v krátkom čase odhalíme.

J. Z. H r a c h o v i š t e. Tešíme sa vašemu výstazstvu. Ludová strana dotedy nebude konečne upevnená, dotedy aspoň obecného rychtára a výbor nebudeme mať svoj. Od vrchu nemôžeme začať rúcať, lež keď celý fundament premeníme, vrch padne sám.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unoj vanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštaru, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direktcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knižná polica.

„*Herkó Páter*“ týždenník stojí na celý rok 2 zl.; a vychádza na 16, tu na 8 stránkach. Jediný katolícky žartovný časopis. Veľmi vrele ho odporúčame. Redakcia „Herkó Pátra“ Budapešť IV., Zsibárus u. 7.

Obchodné zprávy.

1. Z b o ť i e: Pšenica 7.80—8.15 zl. Raž 6.50—6.55 zl. Jačmeň na krm 4.45—4.50 zl. do pálenic 5.50—6.00 zl. na várku 6.50—8.00. Oves: 5.85—6.30. Kukurica: 3.45—3.55. Proso: 5.35—5.75. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno: 08.75—09.50. Kopné semeno: 08.55—09.00.
3. S t r o v a: Veľká biela fixuľa 7.00—7.20; tmavá 8.00—8.40 okruhlá: 7.00—7.30, tarkavá 6.00—6.40. Šošovica 10.00.28 00. Hrach 8.50—13.00. Čistý 13.50—20.00 zl.
4. Kupecké zelené plody: Mak 23—24. Burgyňa 1.80—2.00. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. P o t r a v a: Seno. Lúčne seno. 2.30—2.80. Slama. Na postielanie: 1.30—1.45. Žup 1.50—1.65.
6. S i a t i e: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ľadník 6.00—6.50 zl.
7. H o s p o d á r s k y d o b y t o k: Dovezeno bolo: asi 828 hospodárskych volov; 504 dojných kráv. Nasledovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 300—340 zl. Dojné kravy: za jeden kus 060—080 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 1019 kusov oviec. Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Z v e r o v é d o r o b k y: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 40—50. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—00.56 zl.
9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156.
10. Kraviny vrázkované 165—175.
11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

VINCENT MOZSNY

odporúča k láskavému povšimnutiu preveleb. duchovenstva jeho najmodernejším nárokom zodpovedajúcu

FABRIKU NA ORGANY

V Prešporoku, Štefánia-út číslo 29

(vo vlastnom dome.)

Hotové organy vo veľkom počte, všetky do tohoto odboru patriace reparácie sa prijímajú a za levnú cenu zhotovuju.

Zvláštnejšie diela: v Nitre, kath. chrám G. Sz. Benedeku, Modore, Prešporoku: korunovací chrám, Nagy Magyar-e, Zurány-e Féltorony-e (mošoňská stolica) Bezeny-e P. Sz. György-e, Komjáth-e, N.-Ivánke, Sopornyi: farský chrám; Nagy-Macséd-i, Trenčianskych-Bánovcäch, Búr-Szt-György, Komárne, Tardos-Veselény, Nagy-Bucsán-e atd. atd.

V známost uvádzam p. t. obecnstvu, že p. Theodor Karner z mojej assekuráčnej kancelárie vystúpil, preto som ja ale, cisar. kráľ. v zajomnú assekuráciu, ktorá je roku 1823-ho založená a jako jedna z tých najlepších spoločností známa, — nepopustil a zostane táto aj na budúce pod mestskou vežou jako bola po teraz.

S úctou

Robert Karner

assekuráčni zástupca v Trnave pod mestskou vežou.

Brnenské SÚKNO

Najmódnejšie látky a ostatky.

Bezprostredný a najlacnejší prameň, najkúsnejších a najvýbornejších výrobkov!

Pýtajte si

hojnú sbierku tých najnovších jasenných a zimných látok kammgarnov, palmerstonových, ševiotových a lodenových látok zo skladu kr. a cis. výsadných jemnosúkených fabrik na vlnené tovary

MORIGA SCHWARZ v Zwittau (Brno) 15.

Aj tá najmenšia miera je k dostaniu. Čo nezodpovedá, naspák sa prijme. Ukážka zdarma. Rozposiela sa doberkou.


Tisíce uznání.

Ukážky bez objednania naspák sa požadujú.


Papier makulatúrov
je k dostaniu u nás; metrický cent
stojí 6 zl. 50 kr.

2-3. č. Vo Vacove. 1896.

NAŠA NÁDEJ



Mesačné sošity
k poklone preveleb. Sviatosti Oltárnej
a ku cti prev.
Panny Marie.



Majiteľ-redaktor:
Michal Varga,
kaplán vo veľchráme.

Cena na celý rok 80 kr.

NAŠA NÁDEJ.

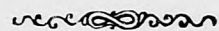
*Poklona prevel. Sviatosti
Oltárnej a česť bl. Panny Marie*

Mesačne sošity.

Majiteľ-Redaktor:

Michal Varga,

kaplán
vo veľchráme vacovskom.



Každý mesiac vychádza jeden sošit, ktorého tit. obraz v pôvodnej veľkosti v prílohe podávame.

Krom toho prináša s časom na čas i barvisté obrazy a iné prílohy.

Predplatiť možno kedykoľvek a noví predplatitelia dostanú všetké, od októbra vyjduté čísla.

Predplatná cena na rok 80 kr.

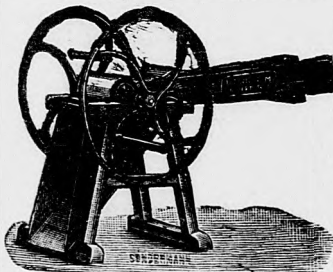
Predplatok má sa zasielať:

p. Michalovi Varga, kaplánovi
vo Vacove.

Oznamy pre naše noviny výlučne len
vydavateľstvo „Krešťana“ prijíma.

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),



fabrika na hospodárske mašiny,
odporúča pp. hospodárom žentúre,
sečkovice, mlátačky, rajtáre,
triery, rozsievачky, šrotovníky,
struhadlá, mašiny na kapustu,
mašiny na moržovania kukurice,
pluhy a brány, amer. hrable,
mašiny na lámanie stromovej kôry,
mačkadlá na slad a borievky,
cirkulárne pily, mangle na prádlo,
decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.



RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

„BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

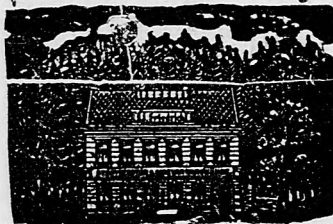
Od 20 rokov známe a chýrne

KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v **Malackách** (prešporská stol.)
sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapehaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému katarrhu, zpehnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenei, bledačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatulka s 15 pilulkami 21 kr., baličok obsa-



Známka ochrany

hujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď pošle sa poštovou poukázkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než baličok nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u **Jána Friedricha**, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výtah z poďakovaní.

Blahorodý Pán Apothekár! Prosím, ráčte mi hneď 2 škatulky vašich vzácných karpatských piluliek poslať, lebo už nemám viac s nich, a vaše pilulky staly sa v mojej domácnosti nevyhnutne potrebným liekom.

Bács 26 sept. 1896. S úctou *Jakub Hottinger* kupec.

Ctený Pane! Uctive prosím, aby ste mi čím skôr, jestli možno, obrátom počty tri škatulky vašich výborných karpatských piluliek zaslal.

Marburg-Steiermark 30 júni 1896. S úplnou úctou *Karol Tögl* k. v. R.

Veľactný Pán Apothekár Friedrich! Ráčte mi poslať jednu škatulku vašich výborných karpatských piluliek, ktoré veľmi dobre účinkujú, a ja ich budem vďačne i iným odporúčať.

Falgendorf (Morava) 30 júni 1896. S úctou *Jozef Schulz*.

Blahorodý Pane Apothekár! Ponevác som už u vás pred pár rokmi objednal ané zdravotné karpatské pilulky spotreboval, ktoré oni slúžily k zdraviu, prosím zas o päť škatuliek karpatských piluliek obrátom počty zaslať.

Kumbaja 12 okt. 1896. S úprimnou úctou *Albert Brandt* roľník.

Ctený Pán Apothekár! Prosím ich znova, aby mi ráčili zaslať jednu škatulku Karpátových piluliek. Ja užívam tieto už dvanásť rokov, a dosavád som so žiadnym liekom taký výsledok neobsiadnul.

Dad, 12 okt. 1896. S úctou *Jozef Nemes*.

Veľactný Pane! Prosím, zašlite mi z vašich najvýbornejších karpatských piluliek zas zo dve škatulky, lebo ony veľmi dobre účinkujú proti žaludkovým nemocam.

Dolni-Tiszovnik 30 júla 1896. Ostávam s úctou *Stefan Sutorisz*.

Veľactný Pane Apothekár! Budte prosím tak dobrý, pošlite mi 5 škatuliek vašich vzácných piluliek. Pilulky tieto užívam už 10 rokov, a nemôžem sa viac bez nich zaobijsť.

Nagyak 11 júla 1896. S úplnou úctou *Ondrej Fábri*.

Ctený Pán Apothekár! Prosím vás, zašlite mi dve škatulky vašich výborných zdravotných piluliek, lebo sa ľahko dajú udržať, a myslím že sa už všade rozšíria.

Lustenau (Voralberg) 24 sept. 1896.

Ostávam s úctou *Anton Müller* kováč.

Veľactný Pane! Pošlite mi 6 dóni vašich všeobecne chýrných odvodzujúcich piluliek. S povďakou ostávam za to s úctou

Viedeň 12 nov. 1896. Dr. *Adolf Hoffmann*.